

Všeobecná deklarace lidských práv

Všeobecná deklarace lidských práv je nejvýznamnějším lidskoprávním dokumentem, který byl 10. prosince 1948 přijat Valným shromážděním OSN a obsahuje práva hospodářská, občanská, politická, sociální i kulturní.

Komise OSN pro lidská práva se rozhodla nejprve připravit obecnější text, aby tak státy spíše podpořila v jeho přijetí. Mezinárodní smlouva, která by státům ukládala povinnost dodržovat a chránit lidská práva, vznikla až v roce 1966. Jednalo se o *Mezinárodní pakt o občanských a politických právech* a *Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech*.

Všeobecná deklarace inspirovala také jednotlivé státy, které do svých ústav zahrnuly dokumenty zabývající se lidskými právy. Mezi nimi nechybí ani Česká republika, a to díky naší *Listině základních práv a svobod*.

A. Co se Vám jako první vybaví, když slyšíte lidská práva?

Napište pět příkladů.

B. Na druhé straně listu najdete všechny články Deklarace lidských práv. Zakroužkujte, která Vám přijdou nejdůležitější.

C. Deklarace zajišťuje pro všechny lidi stejná práva. Máme podle ní také nějaké povinnosti?

Zjednodušené znění článků Deklarace lidských práv

1. Všichni lidé rodí se svobodní a sobě rovni co do důstojnosti a práv.
2. Každý má všechna práva a všechny svobody, bez jakéhokoli rozlišování, zejména podle rasy, barvy, pohlaví, jazyka, náboženství, politického nebo jiného smýšlení, národnostního nebo sociálního původu, majetku, rodu nebo jiného postavení.
3. Každý má právo na život, svobodu a osobní bezpečnost.
4. Nikdo nesmí být držen v otroctví nebo nevolnictví; všechny formy otroctví a obchodu s otroky jsou zakázány.
5. Nikdo nesmí být mučen nebo podrobován krutému, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestu.
6. Každý má právo, aby byla všude uznávána jeho právní osobnost/subjektivita.
7. Všichni jsou si před zákonem rovni a mají právo na stejnou ochranu zákona bez jakéhokoli rozlišování.
8. Každý má právo, aby mu příslušné vnitrostátní soudy poskytly účinnou ochranu.
9. Nikdo nesmí být svévolně zatčen, držen ve vazbě nebo vyhoštěn do vyhnanství.
10. Právo na spravedlivý a veřejný soudní proces.
11. Právo na to být považován za nevinného dokud není soudem prokázána vina.
12. Nikomu nesmí být svévolně zasahováno do soukromého života, do rodiny, domova nebo korespondence.
13. Právo volně se pohybovat a svobodně si volit bydliště uvnitř státu. Každý má právo opustit kteroukoli zemi, i svou vlastní, a vrátit se do své země.
14. Právo vyhledat si před pronásledováním útočiště v jiných zemích a požívat tam azylu.
15. Právo na státní příslušnost.
16. Právo na svobodný vstup do manželství a na založení rodiny.
17. Právo vlastnit majetek, kterého nikdo nemůže být svévolně zbaven.
18. Právo na svobodu myšlení, svědomí a náboženství.
19. Právo na svobodu přesvědčení a projevu.
20. Každému je zaručena svoboda pokojného shromažďování a sdružování.
21. Právo účastnit se vlády své země a právo účastnit se svobodných voleb.
22. Právo na sociální zabezpečení.
23. Právo na práci za uspokojivých životních podmínek a právo zakládat odbory.
24. Právo na odpočinek a na rozumné vymezení pracovních hodin.
25. Právo na životní úroveň, která by byla s to zajistit zdraví a důstojný život jedince i jeho rodiny.
26. Právo na vzdělání.
27. Právo účastnit se kulturního života společnosti, užívat plodů umění a vědeckého pokroku.
28. Každý má právo na to, aby vládl takový sociální a mezinárodní řád, ve kterém by práva a svobody stanovené v této deklaraci byly plně uplatněny.
29. Každý má povinnosti zachovávat práva a svobody ostatních lidí.

Pojmy

RASISMUS

Teorie a chování, které záměrně odsuzuje či jinak zavrhuje určitou skupinu lidí na základě jejich barvy pleti, sociálního chování apod. Rasismus má již dávnou historii, první zmínky jsou datovány do doby antického Řecka a Říma.

Ustálená automatizovaná představa, zjednodušené pojetí a komplex představ, které mají příslušníci společenských skupin o sobě nebo o jiných (zvláště etnický nebo rasově).

STEREOTYP

XENOFOBIE

Projevy odporu, nepřátelství, ale i nedůvěra a strach ze všeho cizího. Konkrétním projevem je nepřátelství k lidem jiné barvy pleti, jiné národnosti, jazyka, náboženského přesvědčení, kultury.

Nesnášenlivost, nedostatek úcty k jiným způsobům chování a jednání, nedostatek respektu k jinému přesvědčení či víře. Projevuje se zákazem odlišných způsobů chování či názorů než jsou naše vlastní.

INTOLERANCE

Upřednostňování příslušníků jedné skupiny před příslušníky jiné skupiny a odlišné zacházení ve srovnatelných situacích bez rozumného odůvodnění.

DISKRIMINACE

EXTREMISMUS

Extremistické aktivity, především činnosti různých skinheadských nebo jiných radikálních uskupení. Jejich ideologie se omezuje prakticky pouze na formulování xenofobních programů ve všech svých mutacích (rasismu, antisemitismu apod.)

NACIONALISMUS

Politický směr, podle kterého je národ základní společenskou jednotkou. Proklamuje tzv. tradiční společenské hodnoty a jeho vymezení a odlišení od tzv. národní hrdosti, jejíž projevy jsou nahlíženy jako pozitivní společenské jevy a je s nimi tak i manipulováno, z něj činí nejproblematičtější odrůdu extremismu.

Pojem označuje nenávisť a předsudky vůči Židům i veškeré protizidovské projevy.

ANTISEMITISMUS

Zločin proti lidskosti; proces, který znamená zničení národa nebo etnické skupiny, přičemž k němu nemusí dojít najednou a přímo hromadným vyvražděním všech příslušníků tohoto národa nebo etnické skupiny.

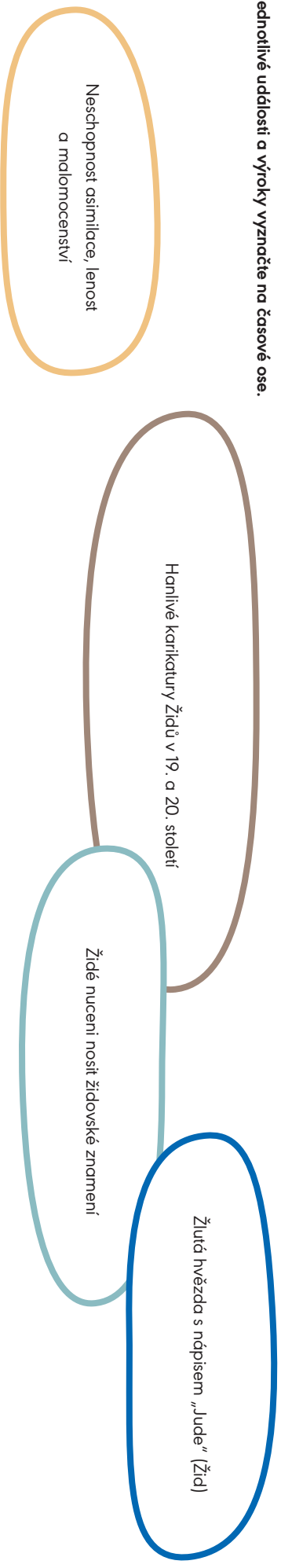
HOLOCAUST/ŠOA

Označení pro nacistické masové vyvraždění Židů s cílem úplně vyhladit úplně evropské Židovstvo.

GENOCIDA

Historie antisemitismu

Jednotlivé události a výroky vyznačte na časové ose.

STAROVĚK

STŘEDOVĚK

NOVOVĚK

MODERNÍ DOBA

5. století

15. století

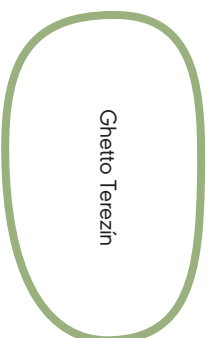
20. století

2. světová válka (1939 – 1945)

Židovské ghetto

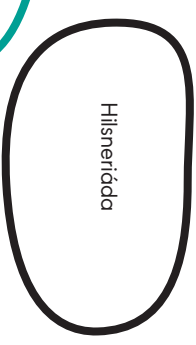
Ghetto Terezín

Obvinění z rituální vraždy a šíření různých nemocí

Hilseróda

Správné odpovědi

Ve starověku byli Židé obviňováni z neschopnosti asimilace, lenosti a malomocenství.

Ve středověku byli Židé nuceni nosit židovské znamení.

V 19. a 20. století byli Židé v tisku zobrazováni hanlivými karikaturami.

Během druhé světové války zřídili nacisté Ghetto Terezín, kam byli posíláni Židé z bývalého Československa, Německa, Rakouska, Nizozemí, Dánska, a v malém počtu i ze Slovenska a Maďarska.

STAROVĚK

STŘEDOVĚK

NOVOVĚK

MODERNÍ DOBA

5. století

Ve středověku byli Židé nesmyslně obviňováni z šíření různých nemocí a z páčání rituálních vražd. Podle této pověry měli údajně vraždit křesťany a používat jejich krev při náboženských rituálech.

15. století

Ve středověku byli Židé segregováni od ostatního obyvatelstva a museli žít v tzv. ghettu.

20. století

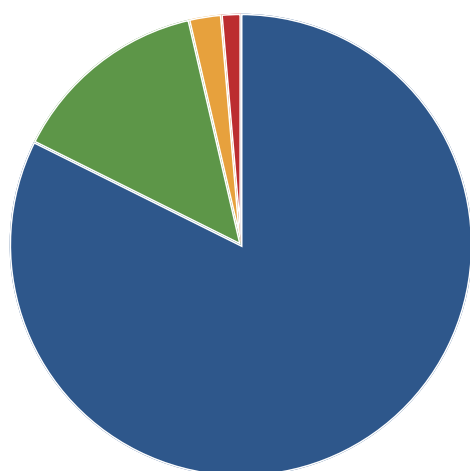
V roce 1899 byl český Žid Leopold Hilsner křivě obviněn z vraždy křesťanské dívky Anežky Hrušové, kterou nespáchal. Rehabilitován byl až o cca 20 let později.

2. světová válka (1939 – 1945)

Během druhé světové války nařídili nacisté Židům nosit na oděvu žlutou hvězdu s nápisem „Jude“.

Aktuální situace v České republice

Počet antisemitských útoků v roce 2015

221

Incidenty 2015

- Články,weby,obrázky, videa
- Obtěžování
- Fyzické útoky na majetek
- Vyhrožování

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Fyzické útoky na osobu	1	0	0	1	0	1	1	0
Fyzické útoky na majetek	2	6	5	5	6	3	5	5
Vyhrožování	2	1	3	4	0	3	9	3
Obtěžování	15	4	8	7	10	6	28	31
Články, weby, obrázky, videa	28	17	31	26	82	156	191	182
CELKEM	48	28	47	43	98	169	234	221

Zdroj: Výroční zpráva o projevech antisemitismu v České republice za rok 2015.
Dostupné z: <https://www.fzo.cz/3031/vyrocnizprava-o-projevech-antisemitismu-v-cr-za-rok-2015/>.

Doplňující informace o antisemitismu

Mezinárodní informace

Organization for Security and Cooperation in Europe - OSCE

(Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě – OBSE)

<http://www.osce.org>

The European Commission against Racism and Intolerance - ECRI

(Evropská komise proti rasismu a nesnášenlivosti)

<http://www.coe.int/ecri>

The European Union Agency for Fundamental Rights – FRA

(Agentura Evropské unie pro základní práva)

<http://fra.europa.eu/en>

International Holocaust Remembrance Alliance

(Mezinárodní aliance památky obětí holocaust IHRA)

<http://www.holocaustremembrance.com>

Muzeum a výzkumné instituce

Zentrum für Antisemitismusforschung – Fakultät I, Technische Universität Berlin

(Centrum pro výzkum antisemitismu v Berlíně)

http://www.tu-berlin.de/fakultaet_i/zentrum_fuer_antisemitismusforschung/menue/aktuelles_veranstaltungen/

Lernen aus der Geschichte

(Poučení z dějin)

<http://www.lernen-aus-der-geschichte.de>

Vidal Sassoon International Center for the Study of Antisemitism

(Centrum Vidala Sassoona pro studium antisemitismu)

<http://sicsa.huji.ac.il>

United States Holocaust Memorial Museum

(Americké muzeum holocaustu ve Washingtonu)

<http://www.ushmm.org>

Yad Vashem

(Jad vašem)

<http://www.yadvashem.org>

Neziskové organizace

The Anti-Defamation League

(Liga proti hanobení)

<http://www.adl.org>

Kreuzberger Initiative gegen Antisemitismus

(Kreuzberská iniciative proti antisemitismu)

<http://www.kiga-berlin.org>

Ligue Internationale contre le Racisme et l'Antisémitisme

(Mezinárodní liga proti rasismu a antisemitismu)

<http://www.licra.org>

The Simon Wiesenthal Center

(Centrum Simona Wiesenthala)

<http://www.wiesenthal.com>

The SOVA Center

(Centrum SOVA)

<http://sova-center.ru>

České internetové stránky

Holocaust.cz

<http://www.holocaust.cz>

Naši nebo cizí

<http://www.nasinebocizi.cz>

USC Shoah Foundation

<http://sfi.usc.edu/international/czech>

Anne Frank

<http://www.annefrankguide.net/cs-cz/bronnenbank.asp>